

будуватись в залежності від появи непередбачуваних ситуацій. Психологічна готовність – вирішальна умова швидкої адаптації до умов праці і подальшого професійного удосконалення кваліфікації майбутнього спеціаліста. За своєю суттю готовність – це єдність стійких і ситуативних установок на активні і відповідні дії (під час навчання і з початком роботи після вузу) [2].

Отже, проаналізувавши соціальні проблеми сучасної професійно-педагогічної діяльності та визначити роль політехнічних знань у змісті підготовки педагога до виконання соціальних завдань, можна сказати, що цілеспрямований розвиток системи самовдосконалення студентів являє собою складний процес, який здійснюється у відповідності з конкретними цілями і задачами, поставленими для кожного курсу в окремості і на весь період навчання в цілому. Але розвиток професійно-особистісного вдосконалення, будучи складовою частиною системи психологічної орієнтації студентів на професійну педагогічну діяльність, повинно включати також періоди довузівської підготовки і адаптації молодого вчителя в школі.

Список використаної літератури

1. Куліш С. Г. Техніка педагогічного спілкування [Текст] / С. Г. Куліш // Педагогічна майстерня. – 2011. – № 6. – С. 403.
2. Семиченко В. А. Використання психології в навчально-виховному процесі вищої школи / В. А. Семиченко // Педагогіка і психологія. – 1996. – №3. – С. 305.
3. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. / М. М. Фіцула. – Вид. 2-ге, випр., доп. – К. : Академвидав, 2007. – С. 560.

Катерина Радул

ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У СУЧАСНІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ: ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ

Освіта є складним феноменом і процесом, який охоплює послідовні етапи і такі взаємопов'язані змістові напрями, як загальна, політехнічна, професійна.

Сьогодні ми можемо спостерігати стрімкий розвиток людства та технологій. Технічний прогрес охоплює абсолютно всі види діяльності людини, технологічний підхід застосовується до соціального управління, освіти та науки. Таким чином, технологія – суттєвий фактор розвитку суспільства [7, с. 12-24].

Людина має бути готовою орієнтуватися у сучасній технологічній діяльності, вибрати для себе оптимальну її галузь, усвідомлюючи всю відповідальність за цей вибір. А отже, технологічна освіта є необхідною для загальної та професійної підготовки учня загальноосвітньої школи.

Такі вчені, як П. Р. Атутов, Ю. К. Васильєв та С. М. Шабалов наголошують на необхідності політехнічних знань у школі. Вони є важливим засобом адаптації випускника у сфері матеріального виробництва, сучасної техніки і взагалі подальших дій, рішень та життя [1, с. 33-37].

Політехнічна освіта виконує функцію ознайомлення з різноманітними галузями виробництва, пізнання сутності основних технологічних процесів, оволодіння вміннями й навичками обслуговування найпростіших технічних пристроїв. Окремими компонентами політехнічних знань людина оволодіває у процесі здобуття загальної та професійної освіти [5, с. 122].

Цей напрям освіти є невід'ємним елементом навчання в загальноосвітніх навчально-виховних закладах. Вона здійснюється насамперед у процесі вивчення предметів політехнічного циклу (математики, фізики, хімії, біології, географії), а також інших предметів (історії, основ держави і права, літератури, трудового навчання). Вагоме значення мають практикуми, факультативи з машинознавства, автосправи, електротехніки тощо [3, с. 24-28].

Застосовуючи політехнічні знання на практиці, учні набувають практичних загальнотрудових умінь та навичок, зокрема таких: користування простими знаряддями праці та інструментами, аналіз і часткове складання технічної документації, виконання нескладних операцій із ручної та механізованої обробки металу, дерева, ремонт нескладної апаратури та ін.

Принцип політехнізму значною мірою визначає зміст освіти, вибір методів навчання та практичної підготовки в професійних навчальних закладах усіх ступенів, включаючи вищу школу. Політехнізм дозволяє забезпечити широту кругозору майбутніх фахівців, високий рівень їх професіоналізму і загальної культури, розвиток здатності швидко орієнтуватися в сучасній техніці і технології виробництва. Принцип політехнізму є одним з основних принципів побудови навчально-виховної роботи школи [2, с. 44-48].

Результатом утілення у процесі навчання принципу політехнізму є набуття учнями таких навичок, як:

- отримання, обробка, зберігання і використання інформації;
- основи креслень, графіки, дизайну;
- творча проектна діяльність;
- ознайомлення зі світом професій та вибір професійних планів.

Політехнічну освіту в закладах освіти неможливо реалізувати без відповідної політехнічної підготовки тих, хто власне і буде її здійснювати, тобто без політехнічної підготовки педагогічних кадрів. Лише свідома та творча участь у суспільному виробництві може сприяти визначенню й усвідомленню майбутнім педагогом ролі цього виробництва у суспільному житті, зв'язку з іншими виробництвами, впливу окремих факторів та їх сукупності тощо [6, с. 10-12].

Політехнічна підготовка має включати такі елементи: систему загальнонаукових, загальнотехнічних та організаційно-економічних знань, які становлять наукову основу сучасного виробництва; елементи теорії і методики політехнічної освіти, політехнічний світогляд та сукупність практичних загальнотрудових умінь.

Особливу увагу викладачам необхідно приділяти методам, що активізують навчання, розширенню форм самостійної роботи, самовихованню та самоосвіті, розвитку здатності аналізувати та оптимізувати власну діяльність, творчому використанню теоретичних знань, врахуванню вікових та індивідуально-психологічних особливостей роботи з дітьми і молоддю [4, с. 18-22].

Важливою умовою методичної підготовки до посилення політехнічної спрямованості навчання є взаємозв'язок педагогіки та окремих методик на основі організації професійно-практичної та науково-дослідної діяльності.

Спостерігаючи загальнолюдську тенденцію глобального розвитку, виведення науки й освіти на новий рівень, можна помітити і таку проблему, як унеможливлення здійснення політехнічної підготовки учнів у зв'язку з відсутністю або старінням усього приладдя, необхідного для цього.

На жаль, у багатьох школах не має усього необхідного для практичних занять, а якщо є – то ще радянського зразка, що не відповідає сучасним вимогам освіти.

Наприклад, учень не може набутти навичок, зрозуміти основи науки, якщо на уроці фізики замість того, щоб побачити дослідження електричного струму, як штучно створити блискавку і практично пізнати навколишній світ, він просто пише і заучує формули, які зовсім не розуміє. На уроках хімії учні переважно так само просто запам'ятовують елементи, вирішують рівняння, абсолютно не уявляючи, про яку реакцію та речовину йде мова. Під час вивчення біології було б набагато корисніше власними очима, через мікроскоп, побачити все те, що так гарно намальовано в підручниках.

Упродовж трудової підготовки діти мають освоїти технічні спеціальності, але уявлення про них формується також поверхово – відсутні обладнанні кухні, майстерні, швейні машинки та інші інструменти і навіть учителі, адже часто цей предмет уважається другорядним.

Неякісна підготовка вчителів, відсутність належних умов та приладдя позбавляють учня цікавості та потягу до науки й освоєння спеціальності. Через це вони стають

менш відповідальними, через брак знань та професійної підготовки їм важко зробити важливий вибір, вони зовсім не орієнтуються у сфері сучасного технологічного середовища.

На нашу думку, саме це є проблемою та причиною неналежної професійної підготовки фахівців, які знають, що вони роблять, люблять це і хочуть досягти більшого власною працею.

Наша молода країна охоче спостерігає та переймає тенденції розвитку науки й освіти в інших, більш розвинутих країнах. Але цього замало, необхідно адаптувати освітні заклади належними чином.

Водночас, можемо прослідкувати і позитивні тенденції.

В усьому світі технології стали невід'ємною частиною не тільки життя, а й освіти та науки. Але, на жаль, технічний прогрес нам ще не доступний повною мірою: багато шкіл сьогодні лише мріють про сучасні комп'ютери, проектори, інші засоби мультимедіа.

Створюються нові підручники, вони досконаліші, яскравіші, але для гарної освіти цього замало. Залишається чекати, коли політехнічна підготовка в школах стане сучасною, з усіма перевагами новітніх освітніх технологій. Уважаємо, тільки за таких умов школярі будуть із захопленням досліджувати навколишній світ, мати справжні знання й навички, а не віддалені від практики описання в підручнику, кожен знайде себе в тій чи іншій сфері діяльності.

Тоді наука та освіта, країна загалом піднімуться на новий рівень, і старші покоління перестануть казати, що раніше освіта була кращою, а молодь – стараннішою та розумнішою.

Список використаної літератури

1. *Бабанский Ю. К.* Педагогика / Ю. К. Бабанский. – М. : Просвещение, 2004. – 208 с.
2. *Вайсбург А. А.* Организация профориентационной работы в школе : пособ. для учителей / А. А. Вайсбург; под ред. М. И. Махмутова. – М. : Просвещение, 1986. – 126 с.
3. *Довбуш Р. А.* Способность к труду. О воспитании способности к труду у детей / Р. А. Довбуш. – К. : Политиздат, 1988. – 108 с.
4. *Ильина Т. А.* Педагогика школы : курс лекций [учеб. пособ. для студ. пед. инст.] / Т. А. Ильина. – М. : Просвещение, 2002. – 495 с.
5. *Каиров И. А.* Педагогическая энциклопедия / И. А. Каиров. – М. : Знание, 2004. – 422 с.
6. *Терентьева Н. О.* Развитие политехнической освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Н. О. Терентьева. – К., 2007. – 243 с.
7. *Фіцула М. М.* Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 3-є вид., стереотип. – К. : Академвидав, 2009. – 352 с.

Анжеліка Шараєвич

СПЕЦИФІКА ТА ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ ПОЛІТЕХНІЗМУ В УКРАЇНІ

Політехнічна освіта є невід'ємним складником навчального процесу для загальноосвітніх та вищих закладів. Вона набула свого розвитку ще в ХХ столітті і залишається затребуваною зараз. Отже, сьогодні постає важливе завдання проаналізувати феномен політехнізму в історико-педагогічному контексті.

Для висвітлення детального та точного процесу розвитку політехнічної освіти в Україні потрібно звернутися до робіт відомих науковців та дослідників (Н. Терентьева “Розвиток політехнічної освіти у вищих педагогічних навчальних закладах України (ХХ століття)”; В. Нечипорук “Проблема политехнизма в становлении и развитии общеобразовательной школы Украинской ССР (1917-1932 гг.)”; Н. Крупська “О политехническом образовании, трудовом воспитании и обучении”). Також не менш важливими були праці російських дослідників П. Атутова та В. Еверестової та ін.